

NÕUKOGU ARVAMUS,**14. veebruar 2006,****Sloveenia ajakohastatud lähenemisprogrammi kohta, 2005—2008**

(2006/C 55/12)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 9 lõiget 3,

võttes arvesse komisjoni soovitusi,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega,

ON ESITANUD KÄESOLEVA ARVAMUSE:

- (1) Nõukogu vaatas 14. veebruaril 2006 läbi Sloveenia ajakohastatud lähenemisprogrammi, mis hõlmab ajavahemikku 2005—2008.
- (2) Pärast 1990ndate aastate alguse üleminekusurutist taastus Sloveenias täielikult kiire SKT kasv, mis on viimase kümnendi jooksul olnud keskmiselt ligi 4 % aastas. Inflatsioonisurvet on ohjeldatud ja tarbijahinna kasv jõudis 2005. aasta lõpuks ligikaudu ELi keskmisele tasemele. Valitsemissektori eelarve läks tasakaalust välja 1997. aastal ja on sellest ajast alates püsinud negatiivsena. ESA95 alusel arvutatud eelarve puudujääk on aastail 2000—2004 olnud keskmiselt 3 % SKTst.
- (3) Nõukogu kutsus 8. märtsil 2005 avaldatud arvamuses eelmise, 2004.—2007. aasta ajakohastatud lähenemisprogrammi kohta Sloveeniat üles esiteks kasutama kõiki võimalusi valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamise kiirendamiseks ja teiseks võtma täiendavaid meetmeid riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse parandamiseks, sealhulgas reformima pensioni- ja tervishoiusüsteeme.
- (4) Seoses eelarve täitmisega 2005. aastal hinnatakse komisjoni talituste 2005. aasta sügisprognosis valitsemissektori eelarve puudujäägiks 2005. aastal 1,7 % SKTst võrreldes eelmises ajakohastatud lähenemisprogrammis seatud eesmärgiga 2,1 % SKTst. Esialgne tulemus on oodatust parem tänu tulude paremale laekumisele ja 0,5 % SKTst madalamatele valitsemissektori puhaskuludele.
- (5) Ajakohastatud programmis järgitakse üldjoontes uues tegevusjuhendis sätestatud stabiilsus- ja lähenemisprogrammide näidisstruktuuri ja andmete esitamise nõudeid ⁽²⁾.
- (6) Programmi aluseks oleva makromajandusliku stsenaariumi kohaselt jätkub SKT reaalkasv ka pärast 2005. aastat stabiilselt umbes 4 % aastas. Praegu olemasoleva teabe põhjal hinnates tundub see stsenaarium põhinevat mõistlikel kasvuprognosidel. Tsüklilised tingimused tõenäoliselt järk-järgult paranevad. Ootuste kohaselt kaob perioodi lõpuks negatiivne SKT löhe, mis 2005. aastal oli arvestuste kohaselt 1 % SKTst. Programmi inflatsiooniprognosid tunduvad olevat samuti realistlikud. Programmis on esitatud põhjalik loetelu sotsiaalmajanduslikest reformidest, mille eesmärgiks on tõsta Sloveenia tööstuse konkurentsivõimet ja mille vahendid ning rakendamine määratakse kindlaks 2006. aasta jooksul. Siiski eeldatakse prognooside korral jätkuvalt, et poliitika ei muutu.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1. Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 1055/2005 (ELT L 174, 7.7.2005, lk 1). Dokumendid, millele on viidatud käesolevas tekstis, asuvad järgmisel veebilehel:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ Programmis puuduvad mõned uue tegevusjuhendiga ette nähtud kohustuslikud ja vabatahtlikud andmed. Esitamata on jäänud kohustuslikud töövõime kasv andmed. Puudu on ka teatavad vabatahtlikud andmed tööjõuturu, majandusvaldkondadevahelise tasakaalu ja valitsemissektori võla kohta. Lisamata on jäänud tabel valitsemissektori kulude kohta funktsioonide lõikes.

- (7) Ajakohastatud programmi eesmärk on tingimuste loomine majandus- ja rahaliiduga edukaks integreerumiseks ja sisetuleku jõudmine ELi keskmisele tasemele. Eelarvestrateegia on suunatud valitsemissektori eelarve puudujäägi hoidmisele tublisti alla 3 % SKTst sihiga saavutada 2008. aastaks stabiilsuse ja kasvu paktiga seatud eelarveseisundi keskpika perioodi eesmärk. Programmis on esitatud maksureformi meetmed, mille tulemusel eelarve tulud vähenevad 1,8 % võrra SKTst, ja kulddega seotud meetmed, mille tulemusel kulusuhte väheneb 2,5 % võrra SKTst. Eelarve stabiliseerimine on koondatud programmiperioodi lõpuossa. Programmiperioodi alguses püsib valitsemissektori eelarve puudujääk tasemel 1,7 % SKTst, kuid seejärel väheneb vähehaaval kuni 1,4 %ni aastal 2007 ja 1,0 %ni SKTst aastal 2008. Uues ajakohastatud lähenemisprogrammis on eelmisega võrreldes ühe aasta võrra edasi lükatud puudujäägieesmärgi — 1 % SKTst — saavutamine fiskaalpoliitika muudetud orientatsiooni tingimustes, kuigi makromajanduslik stsenaarium ei ole eriti muutunud.
- (8) Programmi kohaselt paraneb ühiselt kokkulepitud meetodika alusel arvutatud struktuurne tasakaal (s.t tsükliliselt kohandatud tasakaal, milles ei arvestata ühekordseid ega muid ajutisi meetmeid) programmiperioodi jooksul umbes 0,25 % võrra SKTst. Programmi eelarveseisundi keskpika perioodi eesmärk on struktuurne puudujääk 1 % SKTst ning see planeeritakse saavutada aastaks 2008. Kuna programmi keskpika perioodi eesmärk on alammäärast (hinnanguline puudujääk umbes 2 % SKTst) ambitsioonikam, peaks selle täitmine tagama ka kindlusvaru ülemäärase puudujäägi tekkimise puhuks. Programmi keskpika perioodi eesmärk asub euroala ja vahetuskursimehhanismi ERM II liikmesriikidele stabiilsuse ja kasvu pakti ning tegevusjuhendiga ette nähtud vahemikus ning kajastab võlasuhet ja keskmise potentsiaalse tootmismahu kasvu pikemas perspektiivis.
- (9) Programmi eelarveprognooside riskid tunduvad olevat üldiselt tasakaalustatud. Sloveenia eelarve täitmise tulemused on viimaste aastate jooksul olnud siiski oodatust paremad, mille saavutamisele on maksude ootamatu alalaekumise korral kaasa aidanud valitsemissektori kulutuste piiramise tõhus eelarvemehhanism. Kui struktuurireformid viiakse ellu aegsasti, võivad kasvuprognoosid kujuneda lähenemisprogrammis kavandatust paremaks. Siiski võib eesmärkide saavutamist ohustada vajadus range rakenduspoliitika järele, et vähendada valitsemissektori kulutusi, selleks et tasakaalustada maksureformist tulenevat tulude vähenemist, ning hiljutine otsus pensionide indekseerimise muutmise kohta. Kohustuslike kulude suur osatähtsus on kehtestatud jäiga õigusliku raamistikuga, mille paindlikumaks muutmiseks vajalikku poliitilist üksmeelt ei ole siiani saavutatud.
- (10) Ajakohastatud lähenemisprogrammi eelarvealased põhimõtted ilmselt tagavad selle riskianalüüsi alusel tavaliste makromajanduslike kõikumiste korral programmiperioodi jooksul piisava kindlusvaru 3 % puudujäägiläve ületamise vastu. Tundub, et strateegia alusel on võimalik saavutada programmi keskpika perioodi eesmärgi täitmine 2008. aastaks, nagu kavandatud. Kuna struktuurne puudujääk 2005. aastal on ligilähedane keskpika perioodi eesmärgile, on programmis esitatud kohandamine keskpika perioodi eesmärgi suunas aeglasem kui struktuurse tasakaalu iga-aastane paranemine vastavalt stabiilsuse ja kasvu paktile (0,5 % SKTst, suurem majanduse tõusuaegadel). Tagasihoidlik korreerimine 2006. aastal oleks viinud eelarve vastavusse keskpika perioodi eesmärgiga.
- (11) Arvestuste kohaselt jõuab riigi koguvõlg 2005. aastal 29,0 %ni SKTst, mis on märgatavalt alla asutamislepingus sätestatud kontrollväärtuse 60 %. Programmis on ette nähtud võlasuhte väike tõus kahe järgmise aasta jooksul, mis jõuab 2007. aastal 29,8 %ni SKTst. Prognoositakse, et 2008. aastaks väheneb võlg 29,4 %ni SKTst.
- (12) Riigi rahanduse jätkusuutlikkusega seoses tunduvad Sloveeniat ähvardavat suured ohud, mis johtuvad vananeva elanikkonnaga seotud eelarvekulude prognoosist⁽¹⁾. Suhteliselt väike võlasuhte aitab piirata rahvastiku vananemise mõju eelarvele. Siiski ootab Sloveeniat ees valitsemissektori kulude väga järsk suurenemine. Kuigi 1999. aasta pensionireformiga on oluliselt suudetud leevendada kulude suurenemist tulevikus, vähendab reformi mõju osaliselt indekseerimise korra muutumine. Programmis tunnistatakse, et pensioniskeemides täiendavate muudatuste tegemise korral tuleb

(¹) Üksikasjad pikaajalise jätkusuutlikkuse kohta on esitatud komisjoni talituste tehnilises hinnangus programmile, mis avaldatakse veebisaidil http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

ohjeldada valitsemissektori kulude suurenemist ja vähendada ohte pikaajalise jätkusuutlikkusele. Kui ei võeta rahvastiku vananemisega seotud kulude leevendamiseks täiendavaid meetmeid, õhnestab see rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust. Siin sõltub kõik hoolikast kavandamisest ja aegsast meetmete võtmisest.

- (13) Riigi rahanduse valdkonnas kavandatud meetmed on üldiselt kooskõlas 2005.—2008. aasta koondsuunistega hõlmatud majanduspoliitika üldsuunistega. Riigi rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust ei ole siiski sõnaselgelt nimetatud poliitiliseks prioriteediks. Meetmete ebamäärasus ei võimalda hinnata, kas strateegiat on võimalik teostada pikemas perspektiivis.
- (14) Tööhõivet ja majanduskasvu käsitleva uuendatud Lissaboni strateegia raames 28. oktoobril 2005 esitatud Sloveenia riiklikus reformikavas on peamise prioriteedina nimetatud euro käibelevõtmist 2007. aastal. Ajakohastatud lähenemisprogramm, mille eesmärgiks on luua tingimused majandus- ja rahaliiduga edukaks integreerumiseks, sealhulgas riigi rahanduse kvaliteedi parandamisega, on tihti seotud riiklikus reformikavas esitatud poliitiliste meetmete ammendava loeteluga. Kuna paljud meetmed on esitatud üldsõnaliselt, ei sisalda lähenemisprogrammi eelarveprognoos riiklikus reformikavas esitatud meetmete mõju eelarvele.

Nõukogu märgib eespool esitatud hinnangut silmas pidades, et programmi eesmärk on eelarve järkjärgulise kohandamise käigus hoida inflatsioonimäär ELi keskmise lähedal. Nõukogu kutsub Sloveeniat üles:

- i) kiirendama liikumist lähenemisprogrammi keskpika perioodi eesmärgi saavutamise suunas, eelkõige viies ellu kuluste plaanikohase vähendamise meetmeid ning alustades eelarve kohandamist kohe programmiperioodi alguses;
- ii) võtma riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse parandamise meetmeid, eeskätt pensionisüsteemi osas.

Peamiste makromajanduslike ja eelarveprognooside võrdlus

		2004	2005	2006	2007	2008
Reaalne SKT (muutus, %)	LP dets 2005	4,2	3,9	4,0	4,0	3,8
	KOM nov 2005	4,2	3,8	4,0	4,2	puudub
	LP jaan 2005	4,0	3,8	3,9	4,0	puudub
ÜTHI inflatsioon (%)	LP dets 2005	3,6	2,5	2,5	2,4	2,4
	KOM nov 2005	3,6	2,6	2,5	2,5	puudub
	LP jaan 2005	3,6	3,0	2,7	2,6	puudub
SKT lõhe (% potentsiaalsest SKTst)	LP dets 2005 ⁽¹⁾	- 1,4	- 1,2	- 0,7	- 0,3	0,0
	KOM nov 2005 ⁽⁵⁾	- 1,2	- 0,9	- 0,5	0,2	puudub
	LP jaan 2005 ⁽¹⁾	- 1,2	- 1,2	- 1,3	- 1,3	puudub
Valitsemissektori eelarve tasakaal (% SKTst)	LP dets 2005	- 2,1	- 1,7	- 1,7	- 1,4	- 1,0
	KOM nov 2005	- 2,1	- 1,7	- 1,9	- 1,6	puudub
	LP jaan 2005	- 2,1	- 2,1	- 1,8	- 1,1	puudub
Esmane tasakaal (% SKTst)	LP dets 2005	- 0,5	- 0,2	- 0,3	- 0,1	0,2
	KOM nov 2005	- 0,2	- 0,1	- 0,4	- 0,2	puudub
	LP jaan 2005	- 0,3	- 0,4	- 0,2	0,4	puudub

		2004	2005	2006	2007	2008
Tsükliiliselt kohandatud tasakaal (% SKTst)	LP dets 2005 ⁽¹⁾	– 1,4	– 1,2	– 1,4	– 1,3	– 1,0
	KOM nov 2005	– 1,5	– 1,5	– 1,7	– 1,7	puudub
	LP jaan 2005 ⁽¹⁾	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub
Struktuurne tasakaal ⁽²⁾ (% SKTst)	LP dets 2005 ⁽³⁾	– 1,4	– 1,2	– 1,4	– 1,3	– 1,0
	KOM nov 2005 ⁽⁴⁾	– 1,5	– 1,5	– 1,7	– 1,7	puudub
	LP jaan 2005	puudub	puudub	puudub	puudub	puudub
Valitsemissektori koguvõlg (% SKTst)	LP dets 2005	29,5	29,0	29,6	29,8	29,4
	KOM nov 2005	29,8	29,3	29,5	29,2	puudub
	LP jaan 2005	30,2	30,7	30,9	29,7	puudub

Märkused:

⁽¹⁾ Komisjoni talituste arvutused programmis sisalduva teabe alusel.

⁽²⁾ Tsükliiliselt kohandatud tasakaal (nagu eelmistes ridades), välja arvatud ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

⁽³⁾ Programmis ei kavandata ühekordseid ega muid ajutisi meetmeid.

⁽⁴⁾ Komisjoni talituste prognoosid ei sisalda ühekordseid ega muid ajutisi meetmeid.

⁽⁵⁾ Kooskõlas prognoositava potentsiaalse kasvuga 3,7 %, 3,5 %, 3,5 % ja 3,5 % vastavalt aastatel 2004–2007.

Allikas:

Läheneemisprogramm (LP); komisjoni talituste 2005. aasta sügise majandusprognoos (KOM); komisjoni talituste arvutused.